

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KOWALI ZA 2013 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali jest samodzielną jednostką organizacyjną Urzędu Gminy nie posiadającą osobowości prawnej, jednostką budżetową. GOPS realizuje ustawowe zadania własne gminy i obowiązkowe zadania własne oraz zadania zlecone, a także pomocowe programy państwa w zakresie poprawy życia najbiedniejszych mieszkańców państwa, również gminne programy wsparcia, aktywności lub inne uchwalane przez Radę Gminy w zakresie rozpoznanych potrzeb społeczności lokalnej uwzględniające możliwości finansowe gminy. Ośrodek realizuje ponadto niestandardowe formy pomocy.

Swoją działalnością obejmował 11 661 mieszkańców.

Struktura zatrudnienia w ośrodku w 2013r. przedstawiała się następująco:

- Kierownik
- Siedmiu pracowników socjalnych, w tym jeden pracownik zatrudniony w ramach projektu systemowego współfinansowanego ze środków EFS POKL, obsługujących siedem rejonów opiekuńczych. Wszyscy posiadają wymagane ustawą o pomocy społecznej wykształcenie w zakresie pracy socjalnej. Jeden pracownik jest starszym specjalistą pracy socjalnej, dwóch zatrudnionych jest na etacie specjalisty pracy socjalnej, jeden jako starszy pracownik socjalny i trzech na etacie pracownik socjalny. W ramach obowiązku samokształcenia i permanentnego podnoszenia kwalifikacji pracownicy specjalizują się w różnych obszarach i tak:
  - o Pani Marta Derlatka koordynuje pracę z dziećmi i młodzieżą oraz prowadzi doradztwo w zakresie chorób i niepełnosprawności. Prowadzi Punkt Doradztwa dla Osób Chorych i Niepełnosprawnych.
  - o Pani Milena Jańczyk koordynuje współpracę z organizacjami pozarządowymi, w tym Caritas i Bankiem Żywności oraz koordynuje prace społecznie użyteczne.
  - o Pani Janina Łapczyńska jest odpowiedzialna za integrację osób starszych, koordynuje działania Klubu Seniora działającego przy GOPS.
  - o Pani Wiesława Kowalska jest odpowiedzialna za działania Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz przemocy. Opiekuje się grupami wsparcia dla osób podejmujących drogę trzeźwości. Koordynuje spotkania edukacyjne. Do jej obowiązków należy także praca z osobami bezdomnymi i psychicznie chorymi.
  - o Pani Ewelina Strycharska koordynuje pracę Klubu Wolontariusza działającego przy GOPS w Kowali, zrzeszającego aktualnie 40 członków (↑), w tym 20 dorosłych i 20 gimnazjalistów. Ponadto do jej zadań należy animowanie społeczności lokalnej, czyli wspieranie inicjatyw środowiskowych. Posiada pełnomocnictwo do podpisywania decyzji administracyjnych i koordynuje pracę socjalną w ośrodku.
  - o Pani Anna Wnukowska koordynuje realizację projektów systemowych od 2008 roku w tym zajmuje się opracowaniem wniosków, dba o realizację projektu na każdym etapie oraz jego zamknięcie według wytycznych merytorycznych i zasad kwalifikowalności środków. Ponadto jest mediatorem rodzinnym i do jej obowiązków należy praca ze szczególnie dysfunkcyjnymi rodzinami oraz koordynacja pracy z asystentem rodziny.
  - o Pani Małgorzata Woźniak jest odpowiedzialna za techniczną obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego oraz interwencje dotyczące przemocy w rodzinie, także profilaktykę uzależnień, w tym narkomanii.

Znak ↑ oznacza wzrost danej w stosunku do roku ubiegłego

Znak ↓ oznacza spadek danej w stosunku do roku ubiegłego

- W strukturze ośrodka jest wyróżniony Dział Świadczeń Rodzinnych, w którym pracuje dwóch referentów ds. świadczeń rodzinnych oraz jeden referent ds. funduszu alimentacyjnego. Dział ten koordynuje starszy referent Pani Małgorzata Zaleska.
- Ośrodek ponadto zatrudnia księgową na cały etat, która realizuje w części zadania kadrowe.
- W 2013 r. dwóch pedagogów w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci autystycznych na umowę- zlecenia.
- Od 2012r. w strukturze ośrodka działa również Świetlica Środowiskowa „Szansa”. Zatrudniona jest jedna osoba- wychowawca dzieci i młodzieży. Pod opieką pedagoga była grupa 40-orga dzieci, jej zadaniem była bieżąca opieka nad grupą dzieci, oraz kreatywne zagospodarowanie czasu zgodnie z najlepszymi standardami wychowawczymi. Ponadto prowadzona była grupa wsparcia dla dzieci wymagających wsparcia w rozwoju osobistym przy współpracy z zatrudnionym psychologiem Panią Agnieszką Siczek (umowa- zlecenia, 1 raz w tygodniu).
- W ramach Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego zatrudniony jest na umowę- zlecenia terapeuta uzależnień oraz ofiar przemocy- Pani Barbara Strzelecka (umowa-zlecenia, 1 raz w tygodniu). Specjalista prowadzi indywidualne doradztwo, wspiera pracę komisji oraz prowadzi grupy tarapeutyczne i wsparcia.
- W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 1 stycznia 2013r. zatrudniano czterech asystentów rodziny.
- Łączna liczba osób zatrudnionych to dwadzieścia dwie osoby, w tym liczba osób zatrudnionych w projekcie to 5 osób (różna forma i długość zatrudnienia).

W ramach ustawowych zadań własnych i obowiązkowych zadań własnych ośrodek realizował:

1. Wypłatę zasiłków stałych.
Tą formą pomocy objęto 71 osób (↑) i wypłacono świadczenia na kwotę 272 616,00 zł, w tym 45 osób prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe i 26 osób pozostających w rodzinach.
2. Opłacanie składek zdrowotnych, które bezpośrednio przekazywane są do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, za świadczeniobiorców pobierających świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłki stałe na łączną kwotę 20 959,00zł (↑) w tym za osoby pobierające zasiłek stały na kwotę 13.222,00zł.
3. Opłacanie składek społecznych za świadczeniobiorców pobierających świadczenia rodzinne na kwotę 114 967,00zł (↑) .
4. Wypłatę zasiłków celowych dla 327 (↑)osób (986 osób w rodzinach) (↓) na kwotę 195.191,00 zł (↑). Zasiłki celowe przeznaczone były głównie na:
  - zakup opału (największa kwota świadczeń),
  - zakup żywności,
  - pokrycie kosztów związanych z leczeniem,
  - zakup obuwia i odzieży,
  - zakup sprzętu gospodarstwa domowego,
  - remonty,
  - zdarzenia losowe,
  - pogrzeb.
4. Wypłatę specjalnych zasiłków celowych 17(↓) osobom, które udokumentowały swoją szczególną sytuację na kwotę 6.464zł.(↑)

Znak ↑ oznacza wzrost danej w stosunku do roku ubiegłego

Znak ↓ oznacza spadek danej w stosunku do roku ubiegłego

5. Wypłatę zasiłków okresowych. Z tej formy pomocy skorzystało 85 rodzin (255 osób (↑) w rodzinach) na kwotę 85 639,00zł (↑), środki własne to 15.639 zł (↑). Zasiłki okresowe otrzymały głównie osoby i rodziny, w których występowało bezrobocie (67 (↑) osób), długotrwała choroba (9 (↓)osób) lub niepełnosprawność (9 (↓) osób).
6. Opiekę finansową nad sześcioma osobami przebywającymi w Domu Pomocy Społecznej. Ogółem za pobyt tych osób wydaliśmy 188 342,00 (↑)zł. Dwoje naszych Petentów przebywa w Łaziskach, a troje w Jedlance, jeden w Radomiu.
7. Ośrodek realizował również opłaty za pobyt w Domu dla Bezdomnych osobom, których ostatnim miejscem zamieszkania była gmina Kowala. Z tego typu pomocy skorzystało 3 osoby na kwotę 9.638,00zł.
8. Pomoc rzeczową w formie paczek świątecznych dla 24 (↓)rodzin. Tym razem pomocą zostały objęte rodziny, w których głównym problemem jest wielodzietność. Na tę akcję przeznaczono kwotę 9.052,00 (↓). Paczki składały się z art. spożywczych, wędliny, artykułów chemicznych oraz artykułów tekstylnych.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej były realizowane poprzez:

9. Specjalistyczne usługi opiekuńcze. Ta forma pomocy realizowana była wobec dwojga dzieci autystycznych przez dwóch pedagogów. Wydano na nie 20 328zł. Kwota ta pochodzi ze środków własnych Wojewody.
10. Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2013 r. rzeczywista liczba osób objętych tym programem wynosiła 769 osób, w tym: z posiłków w szkołach skorzystało 359 osób (↑), a z zasiłku celowego na zakup posiłku 410 (↓) osób. Poniesione koszty to kwota 203 348,00 (↓)zł (udział gminy to kwota 81.667,00 zł (↓), natomiast dotacja państwa wyniosła 121.691(↓) zł). Liczba przyznanych świadczeń to 41 559 szt (↑). Procentowy udział gminy w kosztach dożywiania wyniósł 54%. Dożywianie we wszystkich pięciu szkołach podstawowych i gimnazjum prowadzone jest w formie gorącego posiłku, średni koszt jednego posiłku wynosił 3,23 (↓) zł. Natomiast w Przedszkolu w Kowali całodzienny koszt wyżywienia wynosił 5.70 zł. Ośrodek dożywiał również 65 (↑) uczniów zamieszkujących na terenie naszej gminy, ale uczęszczających do szkół poza terenem gminy. Ponadto obejmowano pomocą w formie gorącego posiłku osoby dorosłe zamieszkujące naszą gminę i tak czterem osobom dowożono do domu gorący posiłek.
11. Kontraktami jako jedną z metod pracy socjalnej objęto 65 (↑) rodzin.
12. Wobec 296 Klientów zastosowano pracę socjalną, m. in. w formie:
  - Doradztwa,
  - Rozmowy motywacyjnej,
  - Skierowania na leczenie,
  - Skierowania do innych instytucji,
  - Udzielenie porady prawnej lub administracyjnej,
  - Napisania podania lub innego dokumentu,
  - Wyszukania oferty pracy,
  - Diagnozy rodziny,
  - Skierowania do specjalisty,
  - Wspólnego planowania,
  - Koordynowania działań klienta,
  - Spotkania rodzinnego,
  - Skierowania asystenta rodziny, itp.....

Znak ↑ oznacza wzrost danej w stosunku do roku ubiegłego

Znak ↓ oznacza spadek danej w stosunku do roku ubiegłego

13. W 2013 r. ze środków budżetu państwa wydatki na świadczenia rodzinne oraz fundusz alimentacyjny wynosiły ogółem 4 066 488,60 (↓) zł z tego na wypłatę świadczeń rodzinnych 3.698.927,60 (↓)zł, a na składkę społeczną ogółem 114 996,74zł (↑). Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych wypłacono 805 rodzinom, świadczenia pielęgnacyjne wypłacono 111 (/) osobom na kwotę 501.840zł (↑), a zasiłki pielęgnacyjne 219 (↓) niepełnosprawnym, w tym 82 (↓)dzieciom. Ponadto zrealizowano specjalny zasiłek opiekuńczy dla 5 osób na kwotę 16 363zł.

14. 59 (↓) rodzinom wypłacono fundusz alimentacyjny na kwotę 367 561 zł. (↓) Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów rozróżnia organ właściwy dłużnika i organ właściwy wierzyciela.

Zgodnie z upoważnieniem Wójta Gminy Kowala, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali działa z ramienia organu właściwego wierzyciela, czyli zajmuje się całym postępowaniem związanym z przyznaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Urząd Gminy jako organ właściwy dłużnika zajmuje się postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych.

Do dzisiejszego dnia na terenie naszej gminy przebywa 59 (↓) dłużników alimentacyjnych. Prowadzone są wobec nich postępowania.

15. Zostały zrealizowane zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii i poniesiono z tego tytułu wydatki w rozdziale 85153 w wysokości 2 800,00zł.

16. Zostały zrealizowane zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i poniesiono z tego tytułu wydatki w rozdziale 85154 w wysokości 114.154,00zł.

17. Zostały zrealizowane zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i poniesiono z tego tytułu wydatki w rozdziale 85205 w wysokości 6.000,00zł.

18. Zatrudniono 2 asystentów rodziny na umowę o pracę i 1 osobę na umowę zlecenie celem realizowania ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, na co pozyskane zostały środki z Budżetu Wojewody w ramach konkursów. Wydatki w rozdziale 85206 wyniosły 24 805,00zł, w tym środki pozyskane z Budżetu Wojewody 17 754,00zł.

19. Realizował zadania wynikające z art. 191 ust. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej – polegające na dofinansowaniu kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych i właściwych placówkach- na kwotę 7 737,40zł.

20. Zrealizowano projekt POKL w ramach działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji ze środków EFS- na kwotę 350 000,00zł (wkład własny – 36.750 zł oraz dotacja - 313.250 zł). Celem głównym projektu „Pomoc społeczna bardzo często skuteczna” było zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia lub uzależnienia z terenu Gminy Kowala (35 osób). Prowadzono działania dla osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo przez (szkoleń z przedsiębiorczości z elementami ekonomii społecznej, warsztaty z wolontariatu, działania mające na celu integrację społeczną, pracę ze środowiskiem lokalnym w ramach PAL, objęcie fachowym wsparciem doradcy zawodowego, psychologa i terapeuty, powstały grupy samopomocowe, 12 osób bezrobotnych brało udział w pracach społecznie użytecznych, 6 rodzin objęto pomocą w formie asystenta rodziny).

21. Zrealizowano program Rozwoju i promocji wolontariatu w Gminie Kowala – na kwotę 7.000.00zł.

22. Zrealizowano Gminny program wsparcia osób niepełnosprawnych i starszych - na kwotę 5.547,00zł.

Znak ↑ oznacza wzrost danej w stosunku do roku ubiegłego

Znak ↓ oznacza spadek danej w stosunku do roku ubiegłego

Kwota ogółem wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej to 6 504 981,36zł

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pracuje trzema metodami pracy socjalnej:

- ✓ Praca z indywidualnym przypadkiem
- ✓ Praca z grupą
- ✓ Praca ze środowiskiem lokalnym.

Poza ustawowymi zadaniami pracownicy realizują niekonwencjonalne formy pomocy oraz pracują metodą projektów socjalnych. Ośrodek realizuje zadania Centrum Aktywności Lokalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali współpracuje z Urzędem Gminy, dyrektorami szkół, kuratorami sądowymi, policją, , pedagogami, radnymi, sołtysami, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Caritas.

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Art. 110 ust.9 brzmi „Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”, co upoważnia do zgłoszenia poniższych wniosków:

Na podstawie zadań podejmowanych w poprzednich latach przez ośrodek, diagnozy środowiska oraz analizy akt i obserwacji rozwoju kierunków niektórych zjawisk społecznych można uznać, że:

- ✓ Pogłębia się problem opieki nad osobami starszymi. Na przestrzeni czterech lat udział środków gminy w opłacie za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wzrósł ponad trzynastokrotnie (z kwoty 14.635 do kwoty 188.342). W 2013 roku przebywało tam 6 mieszkańców gminy. Liczba zasiłków z tytułu niepełnosprawności i wieku poprodukcyjnego również znacząco wzrosła. W 2009 roku tą formą pomocy obejmowano 46 osób, a w 2013 roku osób otrzymujących zasiłki stałe było 71, a kwoty zasiłków ogółem wzrosły ponad dwukrotnie (z kwoty 118.988 do kwoty 272 616). Biorąc pod uwagę tendencję starzejącego się społeczeństwa i problem wzrastającego ubóstwa należy uznać, że występuje potrzeba kompleksowego podejścia do tego problemu, który dotyczy zarówno finansowania domów pomocy społecznej, ale także rozwoju usług opiekuńczych, oferty edukacyjnej dla dorosłych, propozycji spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.
- ✓ Problemem jest także wykonanie diagnozy potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie i dotarcie do nich z dobrze opracowaną ofertą usług. Występuje potrzeba integracji różnych instytucji umożliwiająca rzetelne rozpoznanie potrzeb w tym zakresie.
- ✓ Zauważa się problem dotyczący wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Na terenie brak specjalisty w zakresie terapii rodzin, psychologa specjalizującego się w pracy z dziećmi. Od kilku lat ośrodek współpracuje z psychologiem, który wykonuje usługi wolontarystycznie, niestety jest to niewielka liczba godzin, która w minimalnym stopniu pokrywa potrzeby rodzin z terenu. Brak inwestycji w profilaktykę w tym zakresie będzie skutkowało wzrastającymi kosztami na takie wydatki jak opłata pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, która w 2013 roku pochłonęła kwotę 7.370zł tylko za cztery miesiące tego roku. Aktualnie w rodzinach zastępczych przebywa sześcioro dzieci, a z rozeznania ośrodka wynika, że brak pracy z rodzinami poprzez wykwalifikowanych specjalistów doprowadzi do kolejnych przeniesień dzieci z rodzin naturalnych do zastępczych. Zauważa się także brak oferty

Znak ↑ oznacza wzrost danej w stosunku do roku ubiegłego

Znak ↓ oznacza spadek danej w stosunku do roku ubiegłego

dla dzieci i młodzieży wspierającej profilaktycznie jej wolny czas i motywujących do działań na rzecz własnego rozwoju, co również widać podczas pracy z rodzinami będącymi Klientami ośrodka. Zbudowanie odpowiedniej oferty dla tej grupy wiekowej to mniej dziedziczonego ubóstwa oraz postaw roszczeniowych, a więcej zaradności życiowej i aktywności społecznej.

- ✓ Ważną potrzebą staje się wsparcie osób bezrobotnych poprzez promocję ekonomii społecznej, która może być źródłem dochodu, ale też rozwoju osobistego i społecznego, pozwala na podniesienie wiary w siebie i motywuje do zmiany życia. Aktualnie bardzo trudny rynek pracy nie pozwala osobom mniej energicznym, czy też z trudnościami do znalezienia miejsca do płatnej aktywności zawodowej, Takim wyjściem może być tworzenie podmiotów ekonomii społecznej (aktualnie wspieranych przez środki unijne) jednak bez odpowiedniego wsparcia samorządu, może być to niemożliwe. Aktualnie ośrodek wspiera grupę osób deklarującą założenie spółdzielni socjalnej i widać potrzebę zawarcia szerszej koalicji na rzecz wsparcia wysiłków zarówno tej grupy mieszkańców jak tworzenia dobrego klimatu dla innych.

Znak ↑ oznacza wzrost danej w stosunku do roku ubiegłego

Znak ↓ oznacza spadek danej w stosunku do roku ubiegłego